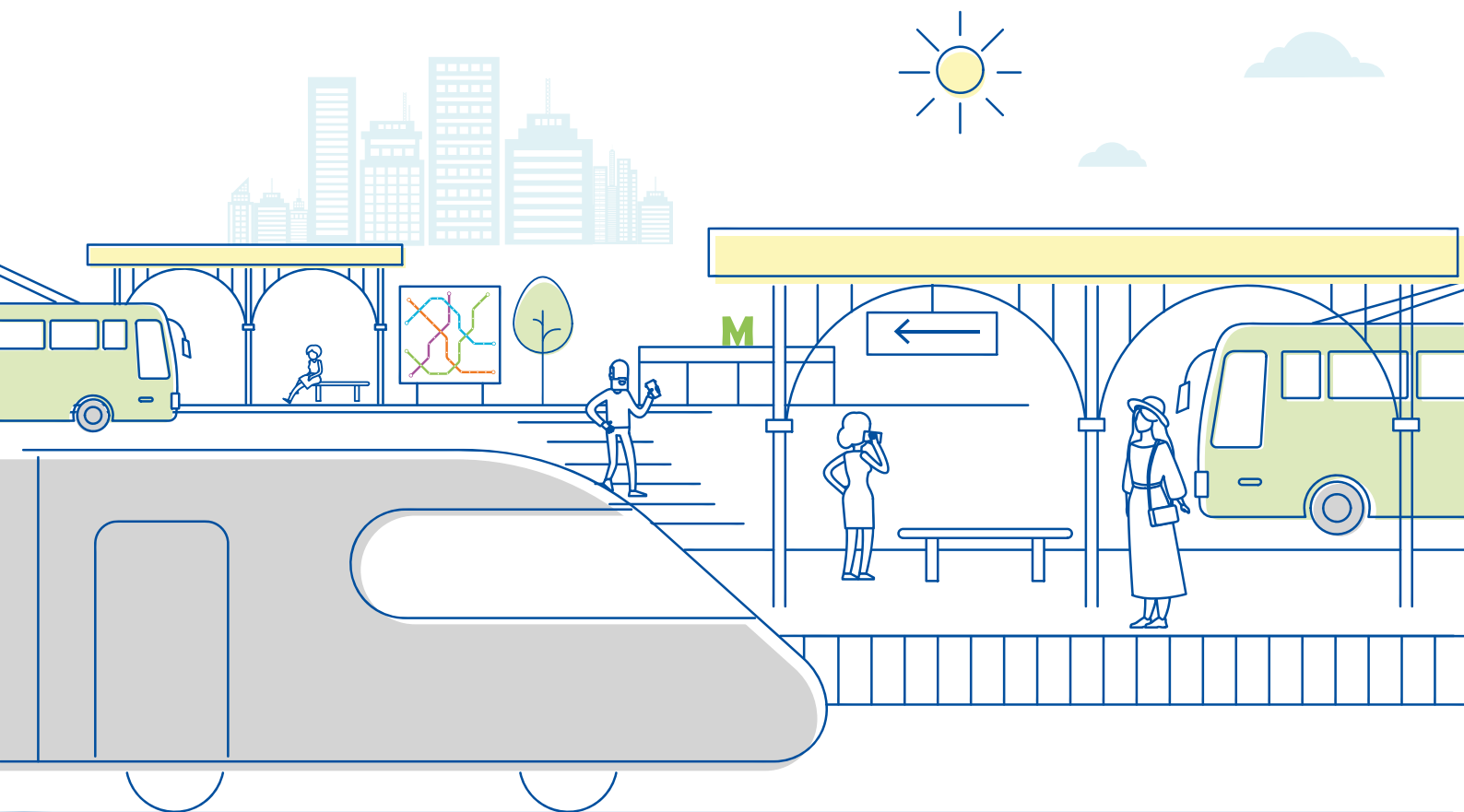

РАЗОМ ДО СТАЛОЇ І РОЗУМНОЇ МОБІЛЬНОСТІ!

Що таке
Стратегія сталої і розумної мобільності ЄС
та як її можна застосувати в Україні

Ця публікація містить інформацію про Стратегію сталої і розумної мобільності Європейського Союзу (EU Sustainable and Smart Mobility Strategy), що була опублікована у ЄС у грудні 2020 року. Одна з цілей Стратегії, яка є частиною пакета Європейського зеленого курсу (European Green Deal) – скорочення викидів парникових газів у секторі «Транспорт». Мета цієї публікації – ознайомити працівників міст, областей, громад, громадських діячів та усіх зацікавлених з позиціями Стратегії мобільності та надати приклади, як її можна застосувати в Україні.

Публікація підготовлена ГО «Центр екологічних ініціатив «Екодія», за підтримки Європейського Союзу та Міжнародного фонду «Відродження» в межах грантового проєкту EU4USociety.

РАЗОМ ДО СТАЛОЇ І РОЗУМНОЇ МОБІЛЬНОСТІ! / І. Бондаренко – К.: Екодія, 2021 – 16 с.

Авторка: Ірина Бондаренко, ib@ecoact.org.ua

Рецензування: Євгенія Засядько, ez@ecoact.org.ua, Павло Сирватка, pavlo.syrvatka@ukr.net

Редагування: Олеся Сторожук, olesya.storozhuk@gmail.com

Ілюстрації: Дарина Курінна, darina.kurinnaya@gmail.com

Верстка: Валентина Сімукова, Ольга Шиліна, olga.toplevel@gmail.com

Цей документ дозволяється копіювати з некомерційною ціллю без спеціального дозволу Центру екологічних ініціатив «Екодія», однак посилання на джерело інформації є обов'язковим.

Розповсюджується безкоштовно.

Публікація відображає позицію авторів і не обов'язково відображає позицію Міжнародного фонду «Відродження» та Європейського Союзу.

This publication is prepared by the Center for Environmental Initiatives “Ecoaction”, NGO, with financial support of the European Union and the International Renaissance Foundation within the framework of the EU4USociety project. Its contents are the sole responsibility of the authors and do not necessarily reflect the views of the European Union and the International Renaissance Foundation.

©Центр екологічних ініціатив «Екодія», 2021 рік

© Ірина Бондаренко

Завантажити публікацію
«Разом до сталої і розумної мобільності!»:
<https://bit.ly/razom-do-mob>

ЗМІСТ

Що таке Стратегія сталої і розумної мобільності ЄС?	4
Як Стратегія мобільності пов'язана з Європейським зеленим курсом?	4
Чому Стратегія сталої і розумної мобільності ЄС важлива для України?	5
Які цілі Стратегії мобільності?	5
Які заходи пропонує Стратегія мобільності ЄС?	6
На що варто звернути увагу Україні?	11
Що можна зробити на місцевому рівні, аби Україна рухалася в одному напрямку зі Стратегією мобільності ЄС?	12
Що можна зробити на національному рівні?	14
Корисні посилання	16

ЩО ТАКЕ СТРАТЕГІЯ СТАЛОЇ І РОЗУМНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ЄС?

Стратегія сталої (іноді перекладають «стійкої») і розумної мобільності ЄС (Sustainable and Smart Mobility Strategy) – це стратегічний документ Європейського Союзу, який має трансформувати європейську транспортну систему так, щоб викиди від транспорту скоротилися на 90% до 2050 року, а міста стали більш стійкими до майбутніх криз.

Поточна Стратегія та План заходів до неї розраховані на 4 роки (починаючи з 2021 року) і містять 82 ініціативи, які мають трансформувати систему транспорту в розумну, конкурентоспроможну, безпечну, інклюзивну та доступну¹. Кожен з цих перелічених напрямів врахований в ініціативах Стратегії.

ЯК СТРАТЕГІЯ МОБІЛЬНОСТІ ПОВ'ЯЗАНА З ЄВРОПЕЙСЬКИМ ЗЕЛЕНИМ КУРСОМ?

Європейський зелений курс – це дорожня карта заходів, які мають трансформувати економіку Євросоюзу у бік більш ефективної, стійкої та конкурентоспроможної та які визначають засоби перетворення Європи на перший у світі кліматично нейтральний континент до 2050 року².

Ключовими напрямками Європейського зеленого курсу є чиста енергія, кліматична дія, будівництво та реновація, стійка промисловість, **стійка (стала) мобільність**, зменшення забруднення довкілля, біо-

розмаїття, стійка аграрна політика.

Зелений курс був офіційно представлений Президентом Європейської Комісії Урсулою фон дер Леен в Європарламенті 11 грудня 2019 року³. Відтоді розпочалася підготовка галузевих стратегій, одна з яких транспортна – Стратегія сталої і розумної мобільності ЄС, прийнята у грудні 2020 року.

Стратегія сталої і розумної мобільності ЄС забезпечує досягнення цілей Європейського зеленого курсу в секторі транспорту і мобільності.

---

¹ A fundamental transport transformation: Commission presents its plan for green, smart and affordable mobility, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_2329

² European Commission, A European Green Deal, https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

³ Представництво України при Європейському Союзі, Європейський зелений курс, <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/posolstvo/galuzeve-spivrobotnictvo/klimat-yevropejska-zelena-ugoda>

ЧОМУ СТРАТЕГІЯ СТАЛОЇ І РОЗУМНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ЄС ВАЖЛИВА ДЛЯ УКРАЇНИ?

Викиди парникових газів від транспорту в Україні складають близько 10-12% від усіх викидів парникових газів на рік⁴, а викиди шкідливих забруднюючих речовин у повітря від транспорту — 35-40%⁵. У великих містах (наприклад, у Києві) викиди шкідливих речовин саме від транспорту можуть складати до 90% усіх викидів, що робить повітря у цих містах шкідливим для здоров'я жителів.

Тому перехід на транспорт зі зниженими чи нульовими викидами є важливим для України.

Незважаючи на певні відмінності у задекларованих цілях ЄС та України (Європейський Союз прагне скоротити викиди від транспорту на 90%

та створити кліматично нейтральний континент до 2050 року, а Україна — стати вуглецево нейтральною до 2060 року⁶), ключові пріоритети Стратегії мобільності повністю відповідають цілям і завданням України у співпраці з ЄС⁷.

Серед спільних пріоритетів — переорієнтація на швидкісний залізничний транспорт, мультимодальні перевезення, цифровізація транспортної сфери, зміщення навантаження з автомобільних вантажних перевезень на залізничний та водний транспорт. Також Стратегія передбачає завершення Транс'європейської транспортної мережі (TEN-T), яке можливе із включенням до неї українських доріг та внутрішніх водних шляхів.

ЯКІ ЦІЛІ СТРАТЕГІЇ МОБІЛЬНОСТІ?

Стратегія сталої та розумної мобільності має цілі у трьох часових проміжках: до 2030, 2035 та 2050 років.

До 2030 року:

- Щонайменше 30 мільйонів автомобілів з нульовими викидами на європейських дорогах.

- 100 кліматично нейтральних міст у Європі.
- Поїздки швидкісним залізничним сполученням збільшаться удвічі.
- Поїздки міжміським громадським транспортом (scheduled collective travel) на відстані до 500 км мають бути вуглецево нейтральними у ЄС.

⁴ National Greenhouse Gases Inventory Report, Ukraine 2020, https://unfccc.int/ghg-inventories-annex-i-parties/2021?fbclid=IwAR3GcRe4UYq5CrjodVRL4D8Ios5O18kbZOS1DRTvJthCo9nx_errYhszyZQ

⁵ Державне управління статистики України. Викиди забруднюючих речовин від пересувних джерел забруднення, https://ukrstat.org/en/operativ/operativ2020/ns/vzrpgz_2019.html

⁶ Станом на липень 2021 року Уряд України також розглядає ціль скорочення викидів на 65% від рівня 1990 року до 2030 року.

⁷ Представництво України при Європейському Союзі, Європейський зелений курс, <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/posolstvo/galuzeve-spivrobotnictvo/klimat-yevropejska-zelena-ugoda>

- Автоматизована мобільність у великих масштабах.
- Морські судна з нульовими викидами будуть готові для виведення на ринок.

До 2035 року:

- Великі літаки з нульовими викидами будуть готові для виведення на ринок.

До 2050 року:

- Майже всі машини, фургони, авто-

буси, а також нові вантажівки будуть з нульовим рівнем викидів.

- Вантажні перевезення залізницею збільшаться удвічі.
- Поїздки швидкісним залізничним сполученням збільшаться утричі.
- Мультиmodalьна Транс'європейська транспортна мережа (Trans-European Transport Network, TEN-T) буде повністю обладнана для стійкого і розумного транспорту з високою швидкістю зв'язку.

ЯКІ ЗАХОДИ ПРОПОНУЄ СТРАТЕГІЯ МОБІЛЬНОСТІ ЄС?

Стратегія сталого і розумного мобільності містить ініціативи за десятьма напрямками, які об'єднані у три великі кате-

горії: Стала мобільність (Sustainable), Розумна мобільність (Smart) та Мобільність, стійка до криз (Resilient).

Категорія:

СТАЛА МОБІЛЬНОСТІ

Підціль: Необхідно зробити всі види транспорту більш сталими

Напрями:

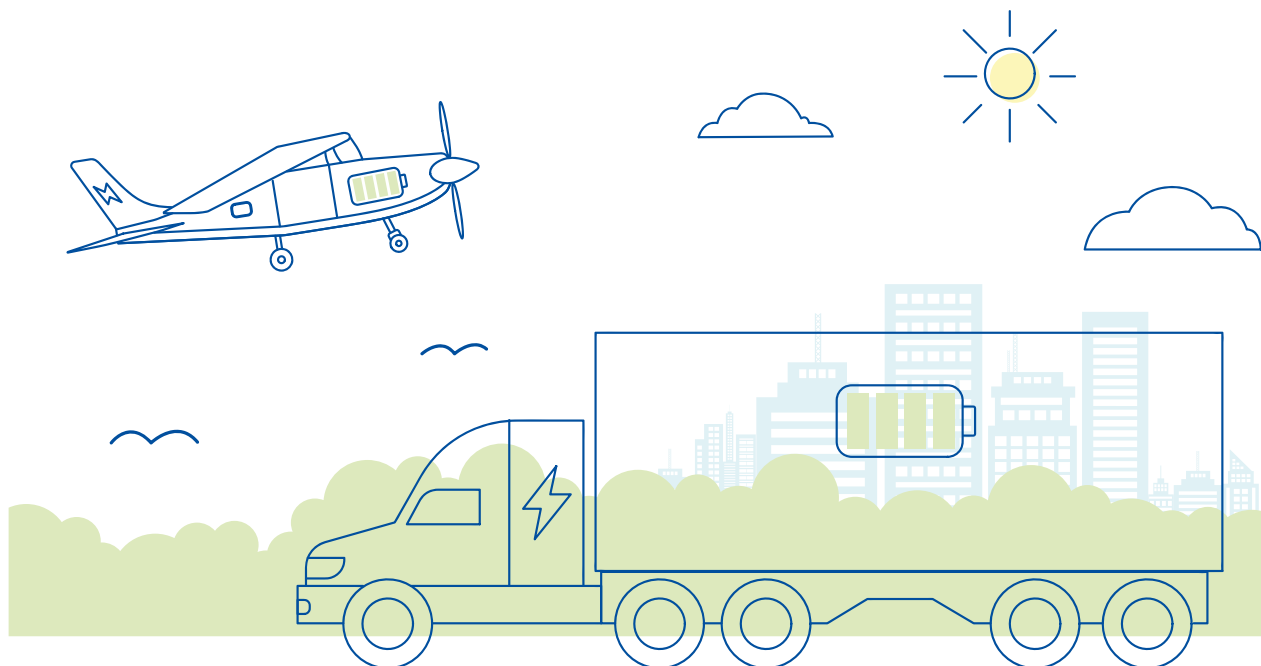
1. Прискорити широке використання транспорту з нульовими викидами, відновлюваної енергії та низьковуглецевого палива і відповідної інфраструктури

До цього напрямку входять такі ініціативи, як переглянути (підвищити) стандарти викидів CO₂ для автомобілів та мікроавтобусів у 2021 році, а пізніше — і для вантажівок; встановити більш суворі стандарти викидів забруднюючих речовин у повітря для авто на двигунах внутрішнього згорання; стимулювати попит на автомобілі з нульовими викидами. Також згадують потребу в оновленні покришок автомобілів, щоб зменшити і

енергоспоживання авто, і викиди від їх стирання. Йдеться також про створення розгалуженої мережі зарядних та заправних станцій, аби покрити потреби очікуваної великої кількості авто з нульовими та низькими викидами (500 водневих заправних станцій до 2025 року, 1 мільйон електрозарядних станцій до 2030 року).

2. Створити аеропорти та порти з нульовими викидами

До цього напрямку входять ініціативи зі стимулювання використання аеропортами і портами чистого палива (відновлюваного та низьковуглецевого), живлення суден та літаків, що стоять у портах, електрикою замість викопного палива, заохочення громадських і приватних інвестицій в оновлення флоту авіації та суден.

У результаті виконання цих ініціатив очікується зменшення залежності від викопного палива:

- 30 млн автомобілів та 80 тисяч вантажівок з нульовими викидами на дорогах — до 2030 року.
- Майже всі автомобілі, мікроавтобуси, автобуси та нові вантажівки мають бути з нульовими викидами — до 2050 року.
- Океанські судна та великі літаки з нульовими викидами мають стати доступними на ринку — до 2030 і 2050 року, відповідно.

Підціль: Необхідно зробити сталі альтернативи широко доступними, аби забезпечити кращий вибір виду транспорту

Напрями:

3. Зробити міжміську та міську мобільність більш сталою та здоровою

У Стратегії констатують, що громадяни готові й хочуть переходити на більш сталі види транспорту, особливо для щоденних пересувань. Тож пропонують активно розвивати залізничні сполучення між країнами-

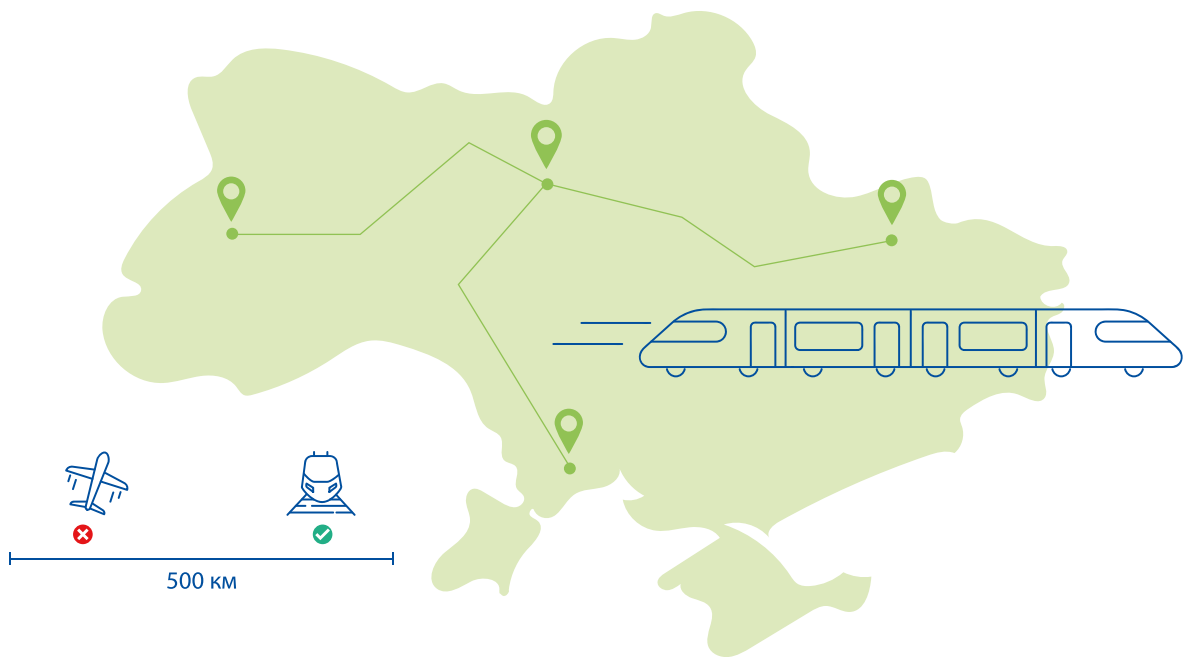
членами ЄС, зокрема, і зробити купівлю квитків на міжнародні поїздки простішим. Містам рекомендовано розвивати сервіси мобільності (Mobility as a Service, MaaS) та інші інноваційні рішення у розвитку громадського транспорту. До 2030 року пропонують збудувати понад 2,7 тисяч км велосипедних доріжок.

4. "Озеленити" вантажні перевезення

Зокрема, 75% вантажних перевезень, що здійснюються зараз автомобільним транспортом, мають бути переведені на річковий та залізничний. Також пропонується використовувати короткі перевезення морем.

Внаслідок виконання цих ініціатив очікується відтягування поїздок в бік сталих видів транспорту, а саме:

- Громадський транспорт на відстань до 500 км має бути вуглецево нейтральним у межах Євросоюзу до 2030 року.
- Кількість поїздок швидкісними залізничними перевезеннями подвоїться до 2030 та потроїться до 2050 року.

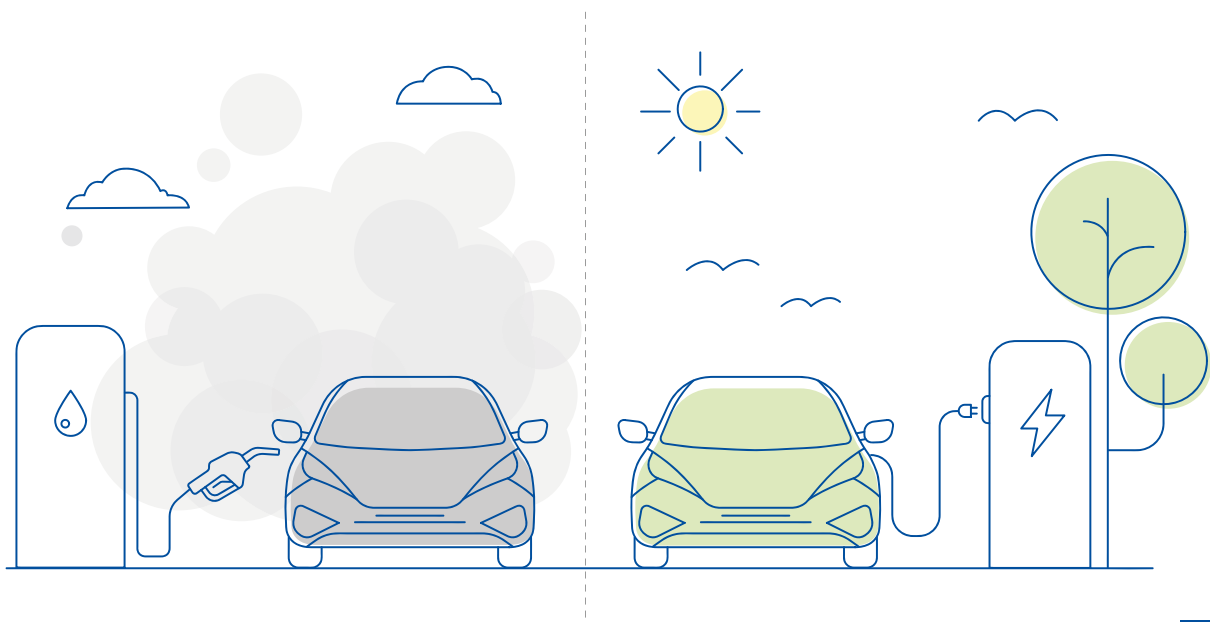
- 100 міст Європи стануть кліматично нейтральними до 2030 року.
- Обсяг вантажів, перевезених залізницею, збільшиться на 50% до 2030 та на 100% до 2050 року.
- Переміщення внутрішніми водними шляхами та на короткі відстані морем збільшаться на 25% до 2030 та на 50% до 2050 року.

Підціль: Необхідно створити правильні стимули, аби прискорити перехід до мобільності з нульовими викидами

Напрями:

5. Оподатковувати викиди вуглецю та надати кращі стимули для користувачів

Цей напрям включає постійне застосування принципу «забрудник платить»: за забруднення від транспорту мають платити ті, хто ним користується, а не всі громадяни і платники податків. Це означає, наприклад, що власники авто на двигунах внутрішнього згорання мають платити більше за забруднення повітря та викиди парникових газів, ніж власники елек-

тромобілів, а пішоходи і велосипедисти взагалі не повинні за це платити. Субсидії у розвиток викопного палива мають припинитися. Пропонується впровадити ефективну сплату за користування інфраструктурою. При цьому люди мають бути поінформовані про найбільш сталі та дружні до довкілля види транспорту, які вони можуть використати.

У результаті виконання цих заходів очікується сплата за шкоду, нанесену довкіллю та здоров'ю громадян тими,

хто користується забруднюючим видом транспорту, а не всіма громадянами (принцип «забрудник платить»). Тобто:

- Залізничний та водний пересадковий транспорт зможе конкурувати на рівних з дорожнім транспортом у Євросоюзі до 2030 року.
- Витрати за використання транспорту в ЄС будуть покривати користувачі цього транспорту (а не усі громадяни) — до 2050 року.

Категорія:

РОЗУМНА МОБІЛЬНІСТЬ — ДОСЯГНЕННЯ БЕЗПЕРЕШКОДНОГО, БЕЗПЕЧНОГО ТА ЕФЕКТИВНОГО ЗВ'ЯЗКУ

Напрями:

6. Зробити реальністю зв'язну та автоматизовану мультимодальну мобільність

Йдеться зокрема, про просту і зрозумілу купівлю електронних квитків з пересадкою (також для поїздок між країнами-членами ЄС), безпаперову

систему оплати за проїзд на всі види транспорту, впровадження менеджменту транспортних систем і ефективного використання наявних потужностей через центри управління транспортом. У сфері авіації необхідно завершити й ефективно впровадити програму «Єдине небо» (Single European Sky).

7. Інновації, дані та штучний інтелект для розумнішої мобільності

Необхідно запроваджувати та тестувати нові технології у сфері транспорту, проводити дослідження у сфері нових технологій, зокрема, і застосування дронів та безпілотників для потреб щоденної мобільності (наприклад, доставки). Найвищий рівень зв'язку (наразі 5G) необхідний по всій території ЄС, як і застосування штучного інтелекту для транспортних потреб.

Категорія:

МОБІЛЬНІСТЬ, СТІЙКА ДО КРИЗ – БІЛЬШ СТІЙКА ДО КАТАСТРОФ ЄДИНА ЄВРОПЕЙСЬКА ТРАНСПОРТНА СИСТЕМА ДЛЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ЗВ'ЯЗКУ

Напрями:

8. Посилення єдиного ринку

Йдеться, зокрема, про залучення інвестицій для усіх частин транспортної системи та модернізацію усіх видів транспорту, а також інвестиції бізнесу у цифрову мобільність. Транс'європейська транспортна мережа TEN-T має бути запущена вчасно і повною мірою.

9. Зробити мобільність справедливою для кожного

Заходи у цьому напрямі прагнуть забезпечити доступну й інклюзивну мобільність для усіх людей, зокрема, маломобільних та з інвалідністю. Зазначається вимога захищати права пасажирів усіх видів транспорту, а також створити справедливую оплату праці та умови роботи для працівників усіх транспортних систем. Через очікувану масову автоматизацію транспортних систем багато працівників можуть втратити роботу, тож Стратегія зауважує потребу організувати справедливую зміну кар'єрного

Коли ці заходи будуть здійснені, очікують:

- Безперешкодний мультимодальний пасажирський транспорт, що обслуговується інтегрованими електронними квитками, а також те, що вантажні перевезення будуть безпаперовими, до 2030 року.
- Автоматизована мобільність буде застосована у великому масштабі до 2030 року.

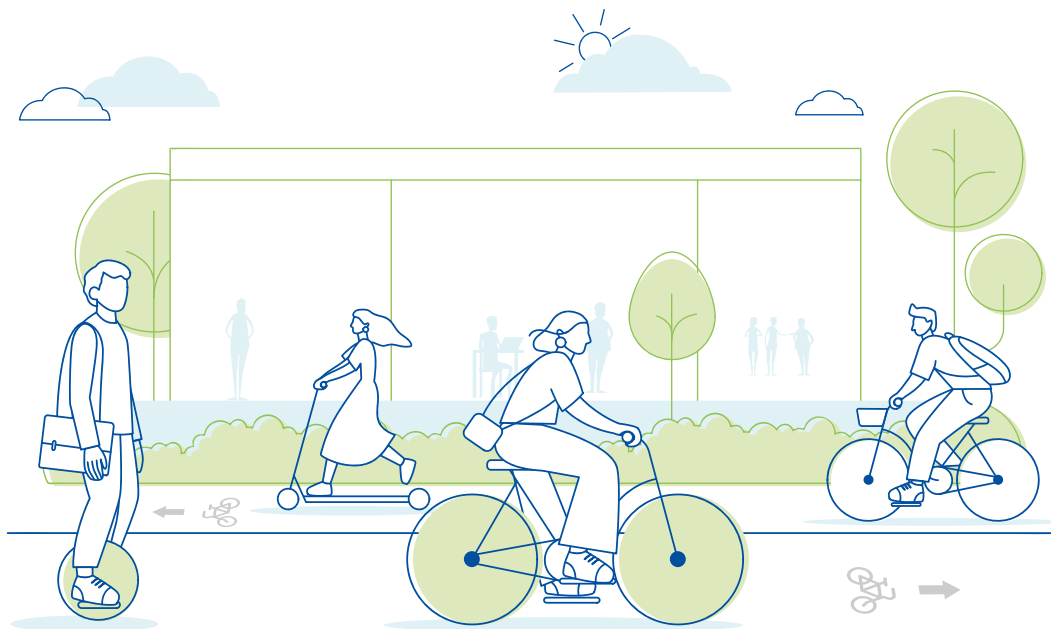
шляху цих працівників.

10. Посилення безпеки на транспорті

Перевищення швидкості, вживання алкоголю й наркотичних речовин, розсіяне водіння (наприклад, коли водій відволікається на телефон) є найбільшими чинниками смертельних ДТП та ДТП з тяжкими наслідками, які треба упередити. Створення більшого простору для активних видів пересування (велосипедний та пішохідний рух, мікромобільність) зможе запобігти смертям і травмам вразливих учасників руху.

Внаслідок виконання цих заходів планується:

- Мультимодальна Транс'європейська транспортна мережі (TEN-T) обладнана для сталого та розумного транспортування з високою швидкістю зв'язку до 2030 року та повноцінно працює до 2050 року.
- Кількість смертей на усіх видах транспорту у ЄС наблизиться до нуля – до 2050 року.

НА ЩО ВАРТО ЗВЕРНУТИ УВАГУ УКРАЇНІ?

Україна має великий потенціал для розвитку громадського транспорту та велосипедного руху, а також залізничного і водного транспорту для пасажирських і вантажних перевезень, тож ці пункти зі Стратегії можуть стати орієнтиром для українських міст та уряду.

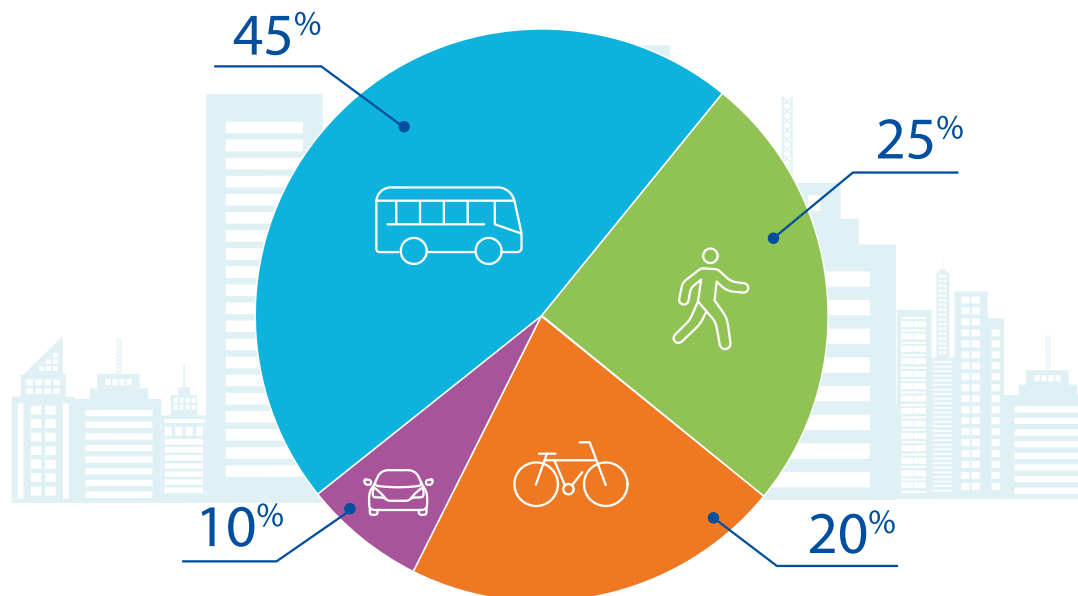
Завдяки полегшеному оподаткуванню ввезення електромобілів Україна уже створює стимули для розвитку електромобільності, тож тепер до-

цільно зосередитися на рекомендаціях з розширення мережі електрозарядних станцій і стимулюванні використання електровелосипедів та електросамокатів.

Інтеграція транспортної мережі України у TEN-T потребує виконання вимог щодо розвитку цієї мережі. Зокрема, міста, що є «вузлами» мережі, мають розробити Плани сталої міської мобільності.

ЩО МОЖНА ЗРОБИТИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ, АБИ УКРАЇНА РУХАЛАСЯ В ОДНОМУ НАПРЯМКУ ЗІ СТРАТЕГІЄЮ МОБІЛЬНОСТІ ЄС?

Громадський транспорт

Пішки

Велосипеди, самокати

Авто

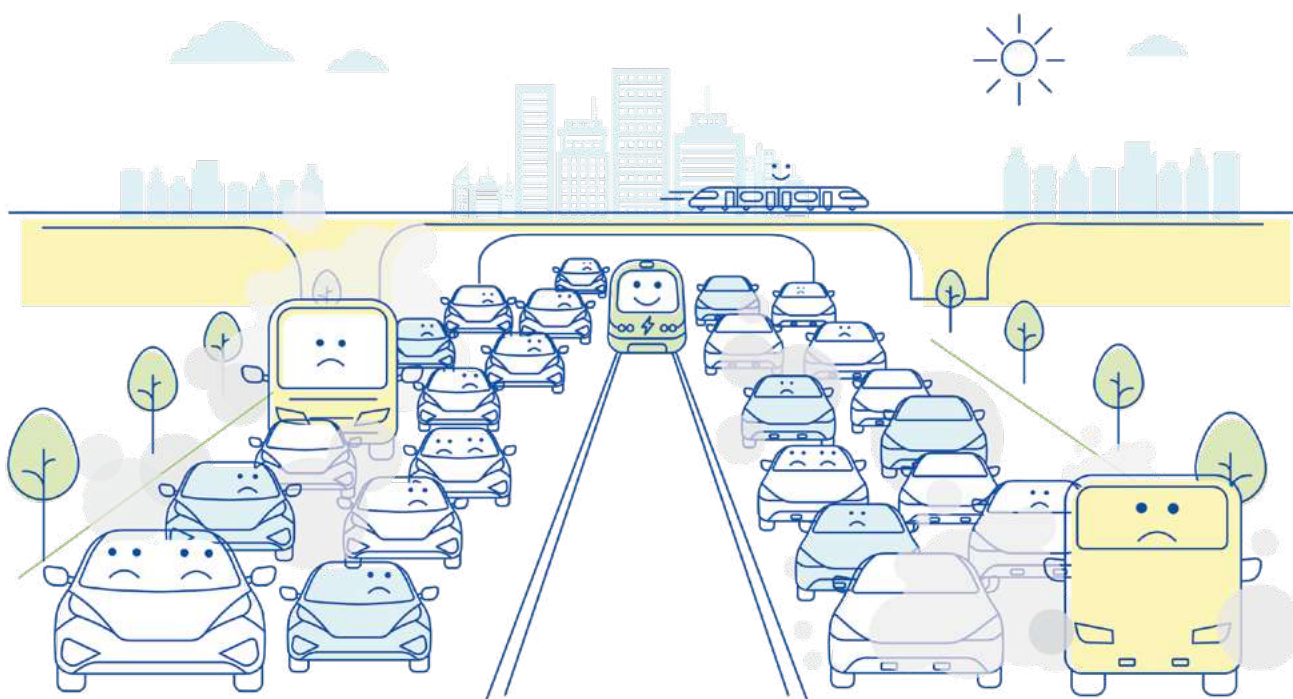
Розвиток громадського транспорту:

- Модернізувати громадський транспорт і переводити його на електричний (трамваї, тролейбуси, тролейбуси з автономним ходом).
- Трамвай – найбільш ефективний вид транспорту, тож має бути в пріоритеті. Якщо його неможливо збудувати, варто забезпечити інші види наземного громадського транспорту смугами для руху громадського транспорту, щоб пасажирський транспорт оминав затори і прибував вчасно.
- Провести оптимізацію маршрутів з урахуванням часу на пересадки, щоб зробити час у дорозі для пасажирів максимально ефективним.
- Містам, що розташовані на вузлах Транс'європейської транспортної ме-

режі, необхідно розробити і впроваджувати Плани сталої міської мобільності.

- Громади з розвиненою мережею залізниці мають включити міські залізничні перевезення у систему міських перевезень, аби розвантажити наземний громадський транспорт.
- Організувати сполучення залізницею, а не маршрутками, з передмість до міст, де знаходяться робочі місця, та синхронізувати міський транспорт з приміським, аби зменшити час на пересадки.
- Впроваджувати єдиний квиток на всі види транспорту (розрахований на час поїздки) – це не лише зекономить час на пересадки і заохотить громадян користуватися громадським транспортом, а і зменшить потребу в маршрутках.

- Впроваджувати електронні безпаперові форми оплати за проїзд.
- Громадський транспорт має приходити за розкладом вчасно, а інформування про розклад має відбуватися і онлайн, і на зупинці.
- Зупинки громадського транспорту мають бути освітлені, захищені від дощу та вітру, безпечні.
- Створені можливості для міського прокату електромобілів.

Розвиток велосипедного транспорту та мікромобільності:

- Розробити план (концепцію, стратегію) розвитку велосипедної інфраструктури і рухатися за ним, аби забезпечити будівництво велоінфраструктури там, де потрібно, а не там, де є місце.
- Збудувати безпечну, розгалужену і

зрозумілу велосипедну мережу, особливо на міських магістралях.

- Розвивати прокати велосипедів та електросамокатів.
- Створювати стимули користування велосипедом, заохочувати туристів до велопоїздок, а офісні центри та заводи — до організації велопоїздок на роботу.

Розвиток пішохідного руху:

- Всі бордюри у місцях перетину дороги мають бути занижені і, за можливості, позначені тактильною плиткою.
- Підземні переходи мають бути продубльовані наземними регульованими переходами.
- Тротуари, переходи, вулиці та площі мають якісно освітлюватися вночі.
- Впроваджувати платне паркування і унеможливити паркування на тротуарах.

Підвищення безпеки руху:

- Будувати конструктивні елементи заспокоєння руху на дорогах (анти-

кишені, підвищені наземні переходи, «берлінські подушки», шикани тощо).

- Встановлювати камери фіксації порушень Правил дорожнього руху, зокрема, перевищення дозволеної швидкості, проїзду по смугам громадського транспорту та інших порушень.
- Контролювати нелегальне паркування, особливо у місцях, де припарковані авто обмежують оглядовість (на перехрестях, пішохідних переходах та перед ними).
- Збирати, публікувати та аналізувати дані, вести розслідування ДТП за участі вразливих учасників руху (пішоходів, велосипедистів, маломобільних людей тощо).

ЩО МОЖНА ЗРОБИТИ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ РІВНІ?

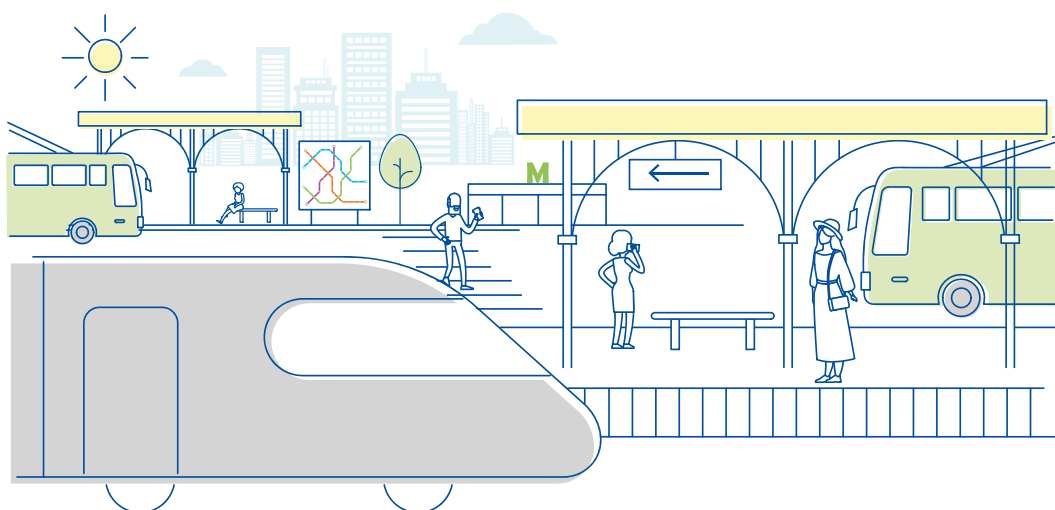
- Розробити і впровадити прозору й автоматичну систему обрахунку вуглецевого сліду.

- Збирати дані щодо вуглецевого сліду від різних видів транспорту та робити їх публічними.

- Впровадити системи оподаткування купівлі, власності та користування автомобілів за принципом «забрудник платить»: дорожче для авто з високим рівнем викидів, дешевше для авто з низьким і нульовим рівнем викидів.
- Відновити державний техогляд автомобілів.
- Розробити та впровадити систему утилізації старих автомобілів.
- Відновити й удосконалити збір даних по викидах від пересувних джерел забруднення по регіонах (на місцевому рівні, на рівні населених пунктів) — для моніторингу показників викидів.
- Створити мережу для зарядки і заправки машин з нульовими викидами.
- Пропонувати і започатковувати дослідження та інновації у сфері зв'язності та автоматизованості транспорту, особливо мультимодального, та безпеки дорожнього руху (через університети, наукові інститути).
- Створювати мультимодальні опції для пересування пасажирів між містами, наприклад, пропонуючи квитки на маршрут (включно з пересадками), а не на кожен окремий вид потягу чи автобуса, та про-

понуючи користуватися міським транспортом безкоштовно у день відправлення/прибуття потягу або літака, на який у пасажира є квиток.

- Збільшити частку електрифікованих колій залізниці до 70% до 2030 року (наразі електрифіковано близько 50%).
- Розвивати ділянки з обома видами колій, особливо у прикордонних районах, для спрощення сполучення з європейською залізничною мережею.
- Відмовитися від вугілля для опалювання вагонів залізниці.
- Сприяти розвитку вантажного транспорту з нульовими викидами та брати активну участь у заходах ЄС у цьому напрямі.
- Розробити і впровадити систему заохочення та співфінансування державою створення велосипедної інфраструктури у містах.
- Скасувати оподаткування на запчастини/елементи для виробництва і ремонту сталих видів транспорту (наприклад, велосипедів).
- Повні рекомендації громадськості щодо Стратегії сталої і розумної мобільності можна завантажити за посиланням: <https://bit.ly/rek-ssm>

КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ

- European Commission – Questions and Answers: Sustainable and Smart Mobility Strategy, <https://ec.europa.eu/transport/sites/default/files/mobility-strategy-memo-qa.pdf>
- Sustainable and Smart Mobility Strategy – putting European transport on track for the future, <https://ec.europa.eu/transport/sites/default/files/legislation/com20200789.pdf>
- A fundamental transport transformation: Commission presents its plan for green, smart and affordable mobility, https://ec.europa.eu/transport/themes/mobilitystrategy_en
- Fact Sheet – Transport and Mobility Sector, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/fs_20_2350
- Проект розпорядження КМУ щодо затвердження Національного визначеного внеску України, <https://mepr.gov.ua/news/33080.html>
- Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля», Сторінка про Європейський зелений курс, <https://www.rac.org.ua/priorytety/evropeyskyy-zelenyy-kurs>

РАЗОМ ДО СТАЛОЇ І РОЗУМНОЇ МОБІЛЬНОСТІ!

Що таке
Стратегія сталої і розумної мобільності ЄС
та як її можна застосувати в Україні